

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	11
II. WPROWADZENIE	23
1. Koncepcja utrójkatowienia	23
1.1. Utrójkatowienie w semiotyce według C.S. Peirce'a	24
1.2. Subiektywne-objektywne w kontekście troistej natury rzeczy- wistości w filozofii hinduizmu w ujęciu Krzysztofa Byrskiego	25
1.3. Objektywizacja w naukach humanistycznych w ujęciu Jerzego Kmity	26
1.4. Utrójkatowienie w pracy psychoanalitycznej: André Green i Claude Balier	28
1.5. Triangulująca rola superwizji według Emanuela Bermana	32
1.6. Psychodrama analityczna jako przykład utrójkatowienia procesu analitycznego	34
2. Proces analityczny	34
2.1. Spotkanie analityczne według Conrada Steina	34
2.2. Funkcja analizowania	35
2.3. Ego pacjenta – ego analityka	36
2.4. Zmiana psychiczna – narodziny psychologiczne człowieka według Margaret Mahler	39
III. CZĘŚĆ TEORETYCZNA	43
1. Dzieło Freuda – ponadczasowe wartości teorii i praktyki	43
2. Technika psychoanalityczna	49
2.1. Praktyka psychoanalityczna – źródła i inspiracje	50
2.2. Rozwój metody i obszary jej stosowania	51
2.3. Specyfika rozwoju techniki psychoanalitycznej	52
2.4. Relacja terapeutyczna i jej fundamentalne znaczenie w leczeniu analitycznym	53
2.5. Współczesne poglądy dotyczące techniki psychoanalitycznej	54
2.6. Poglądy na temat techniki interpretacji we współczesnej psychoanalizie	58
2.7. Setting analityczny	61
2.8. Warsztat pracy psychoanalityka	61
2.9. Narzędzia pracy psychoanalityka	62

2.10. Różnice między nurtem analizy francuskiej i angielskiej	62
2.11. Problem: naukowość i nienaukowość techniki psychoanalitycznej	64
2.12. Nowe spojrzenie na psychopatologię i rolę analityka: „nowa patologia”	66
3. Terapia psychoanalityczna w Polsce	69
3.1. Psychoanaliza w Polsce przed drugą wojną światową	69
3.2. Paradygmat korczakowski w powojennej odnowie psychoterapii	73
3.3. Psychoanaliza w powojennej odnowie psychoterapii	74
3.4. Instytucjonalizacja terapii psychoanalitycznej w Polsce	75
4. Teorie psychoanalityczne jako teorie rozwoju psychicznego, a zarazem teorie rozwoju procesu analitycznego	76
4.1. Zygmunta Freud	77
4.2. Imre Hermann	79
4.3. Béla Grünberger	79
4.4. Melania Klein	80
4.5. Pierre Marty	82
4.6. Donald Winnicott	83
4.7. Margaret Mahler	84
4.8. Anni Bergman	85
4.9. Piera Aulagnier	86
4.10. Didier Anzieu	87
4.11. Perel Wilgowicz	88
4.12. Odile Bourguignon	88
4.13. Bernard Golse	89
4.14. Françoise Dolto	89
4.15. Conrad Stein	90
4.16. Raymond Cahn	90
4.17. Wilfred Bion	90
4.18. Jean-Michel Quinodoz	91
4.19. Serge Lebovici	91
5. Współczesna teoria psychoanalityczna: André Green	92
5.1. Koncepcja halucynacji negatywnej	95
5.2. Psychoza biała psychosomatyczna	98
5.3. Znaczenie <i>rêverie maternelle</i>	100
5.4. Kompleks martwej matki	101
6. Podsumowanie	107

IV. CZĘŚĆ KLINICZNA	109
1. Praca z dziećmi z problemami ekspresji werbalnej: „Pomiędzy kozetką a pianinem”. Psychodrama psychoanalityczna przy użyciu pianina	110
1.1. Uwagi teoretyczne	110
1.2. Konstruowanie techniki psychodramy analitycznej przy pianinie	116
1.3. Ilustracje kliniczne	117
1.4. Dyskusja	123
2. Praca z problemami z rodzeństwem: „Mały i Wielki Wóz – dwie pierwotne konstelacje”	126
2.1. Uwagi teoretyczne	126
2.2. Materiał kliniczny	131
2.2.1. Daniel (Kaj i Gerda – dzieci w poszukiwaniu miłości)	131
2.2.2. Lila (dzieci budują szafas)	132
2.2.3. Asia (czy to dramat adopcji?)	134
2.2.4. Przemoc w rodzinie	136
3. Praca z dorosłymi pacjentami prepsychotycznymi: „czasem jesteśmy rehabilitantami dziecięcymi”	137
3.1. Uwagi teoretyczne	138
3.2. Materiał kliniczny	141
3.2.1. Daniel (pacjent dorosły) – dziecko zagubione w rzeczywistości	141
3.2.2. Joanna (pacjentka dorosła) – dziecięca ekspresja poprzez rysunek	143
3.2.3. Weronika (pacjentka dorosła) – pacjenci pragnący cudu	144
4. Praca z komunikacją prewerbalną: „poznanie pacjenta w psychoanalizie poprzez przedświadome, świadome i nieświadome przeżycia psychoanalityka”	146
4.1. Uwagi teoretyczne	146
4.2. Marek (lat 42)	147
4.3. Magdalenka (lat 8)	149
5. Praca z marzeniami sennymi: połączenie optyki freudowskiej z kleinowską	153
5.1. Uwagi teoretyczne	153
5.2. Joanna, lat 32	156
6. Praca z przypadkiem pacjenta psychotycznego	160
6.1. Uwagi teoretyczne (D. Winnicott, A. Eiguer, A. Bergman, S. Resnik, A. Green)	160
6.2. Materiał kliniczny (pacjent Daniel)	161

7. Praca z pacjentami z problemami incestualnymi: „psychoanalitik wobec traumy incestu”	168
7.1. Uwagi teoretyczne (Z. Freud, S. Ferenczi, A. Miller, M. Gabel, C. Balier, A. Green)	168
7.2. Doświadczenia kliniczne – analityk wobec incestu	173
7.2.1. Poszerzenie pola settingu	173
7.2.2. Intensywne stany lękowe i depresyjne w przeciwprzeniesieniu	174
7.2.3. Dążenie do rozpoznania rzeczywistości – dołączenie funkcji „detektywa”	175
7.2.4. Poszerzenie taktyki terapeutycznej w warunkach niepewnej diagnozy nadużycia	176
8. Praca z dziećmi techniką przewodnictwa interakcyjnego: „trójkąt leczący”	179
8.1. Uwagi teoretyczne (S. Lebovici, M. Klein, D. Winnicott)	179
8.2. Materiał kliniczny: przypadki Barbie, Tomka, Klaudii	181
9. Praca analityka z problematyką niezakończonych adolescencji a psychoza. Terapia pacjenta: „którą drogą do dorosłości?”	187
9.1. Uwagi teoretyczne (R. Cahn, R. Diatkine)	187
9.2. Materiał kliniczny	189
10. Praca z syndromem dziecięcego fanatyzmu	197
10.1. Uwagi teoretyczne (M. Klein, P. Racamier)	198
10.2. Pacjenci fanatycznie pragnący cudu	201
10.2.1. Materiał kliniczny: Weronika. Przypisywanie mocy sprawczej dorosłym	201
10.2.2. Materiał kliniczny: Agata. Wymuszanie magicznego rozwiązania	203
10.3. Próba poszerzenia konceptualizacji (P. Canzler, K. Walewska)	204
V. ZAKOŃCZENIE	207
1. Dyskusja	207
2. Nowe problemy badawcze	210
3. Podsumowanie	212
Bibliografia podstawowa	217
Bibliografia ogólna	226
Czasopisma	240

Książka jest ambitną próbą zintegrowania licznych źródeł inspiracji, nabytych w ciągu lat profesjonalnego rozwoju, mającą na celu oparcie doświadczeń klinicznych na stabilnym gruncie teorii. Spektrum źródeł jest bardzo bogate i jasno pokazuje niedogmatyczną otwartość poszukiwań umysłu. Oprócz dobrze znanych w Polsce dzieł Freuda i Klein autorka wykorzystuje prace innych autorów: brytyjskich, zwłaszcza Winnicotta i Biona, amerykańskich, takich jak Mahler i Ogden, a przede wszystkim francuskich, przy czym od wielu z nich dr Walewska uczyła się osobiście. Chociaż istnieją różnice w anglosaskiej i francuskiej tradycji psychoanalitycznej, w swoim poszukiwaniu użytecznej conceptualizacji autorka wychodzi poza specyficzną identyfikację z nimi.

Szczególną wartość ma rozdział dotyczący historii polskiej psychoanalizy. Pozwala on lepiej zrozumieć wkład takich autorów, jak Markuszewicz, Bychowski, Bornsztajn, Dąbrowski i Malewski. Równie interesująca jest humanistyczna interpretacja Jerzego Kmity oraz dyskusja nad pracą i modelem terapeutycznym Janusza Korczaka, która intuicyjnie ma głęboki sens. Warto zauważyć, że polska psychoanaliza, chociaż zablokowana przez lata okupacji i późniejszą niechęć komunistycznej władzy, ma ciągłą, blisko stuletnią historię. Książka łączy główne zagadnienia teoretyczne z pracą kliniczną. Szczególnie innowacyjne jest badanie fanatyzmu dziecięcego.

Z recenzji prof. dr. hab. Emanuela Bermiana

Książka stanowi niezwykle cenną publikację, w której autorka łączy teorię psychoanalizy z doświadczeniem klinicznym. Z niezwykle logiczną uzasadnia tezę, że teoria psychoanalityczna jest trzecim elementem uzupełniającym diadyczną relację pacjent–psychoanalityk. To do niej ucieka się analityk, próbując godzić identyfikację z cierpieniem pacjenta z pozycją wewnętrznego, interpretującego obserwatora.

Książka została napisana z wielką pasją, pięknym językiem, w którym udało się autorce uniknąć pseudonaukowego żargonu. Wielką zaletą tej publikacji jest przewijająca się przez wszystkie strony wiara w uzdrawiającą moc procesu psychoanalitycznego, który każdemu człowiekowi, nawet dotkniętemu najpoważniejszymi urazami psychicznymi, daje szansę rozwoju i przekroczenia raz jeszcze „progu narodzin”, tym razem z nadzieją na inny, dalszy rozwój.

Nie mam najmniejszych wątpliwości, że ta niezwykle wartościowa publikacja znajdzie wielu czytelników wśród psychologów, psychiatrów oraz innych zainteresowanych procesem psychoterapii. Dla studentów psychologii i psychiatrii oraz osób kształcących się w psychoterapii będzie spotkaniem z pełnym pasji psychoanalitykiem, terapeutą, który pokazuje, jak umiejętnie łącząc teorię z psychoanalityczną pracą kliniczną, można stworzyć cierpiącemu człowiekowi drugą szansę narodzin psychologicznych.

Z recenzji prof. dr. hab. Ireny Namysłowskiej